

HYVÄ SYY HAKEA PÄIVÄHOITON

Selvitys päivähoitopaikan valintaan liittyvistä syistä perheissä, joissa hoidon tarve on jokin muu kuin työ tai opiskelu

Minttu Lamminen

Opinnäytetyö
Sosiaaliala
Sosionomi AMK

2017

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
Sosiaalialan koulutus
Sosionomi (AMK)

Tekijä	Minttu Lamminen	Vuosi	2017
Ohjaaja	Sari Kähkönen, Seija Järvi		
Toimeksiantaja	Kemin kaupunki		
Työn nimi	Hyvä syy hakeutua päivähoitoon		
Sivu- ja liitemäärä	34 + 4		

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää syitä päivähoitopaikan valintaan perheissä, joissa hoidon tarve on jokin muu kuin työ tai opiskelu. Selvitin myös sitä, kuinka paljon hoitoa vanhemmat katsovat lapsensa tarvitsevan. Lisäksi tavoitteenani oli kartoittaa näiden vanhempien mielipiteitä ja toiveita päivähoiton suhteen. Tavoitteenani oli myös kartoittaa muiden varhaiskasvatustalveluiden esimerkiksi avoimen varhaiskasvatustoiminnan tarvetta.

Aineistonkeruumenetelmäksi valitsin kyselyn, jonka toteutin viidessä Kemiläisessä päiväkodissa. Kyselyn vastausprosentti oli 46 prosenttia. Analysoin aineiston käyttäen apunani sekä koodausta että tyypittelyä.

Tuloksissa keskeisin syy päivähoitopaikan hakemisen osalta oli alun perin työ, mutta muuttunut sittemmin esimerkiksi äitiysloman myötä. Muita syitä olivat muun muassa lapsen kehityksen tukeminen, sosiaalisten taitojen kehittäminen, vanhemman oman ajan saaminen sekä hoitopaikan hankkiminen valmiiksi mahdollisen työllistymisen vuoksi. Syitä päiväkotipaikan hakemiseen juuri päiväkodista olivat päivähoitopaikan sijainti lähellä kotia ja hyvät kokemukset päiväkodista sekä huonot kokemukset perhepäivähoidosta. Suurin osa vastaajista ei ollut kiinnostunut muista varhaiskasvatuksen palveluista.

Avainsanat Varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen palvelut, subjektiivinen päivähoito-oikeus, varhaiskasvatuslaki

Social Services, Health and Sports
Social Services
Bachelor of Social Services

Author	Minttu Lamminen	Year	2017
Supervisor(s)	Sari Kähkönen, Seija Järvi		
Commissioned by	City of Kemi		
Subject of thesis	Good Reason to Apply for Daycare		
Number of pages	34 + 4		

The purpose of my thesis was to find out the reasons for choosing a day care center in families where the need for care is something other than work or study. My objective was also to find out how much care parents think their children need and to chart the need for other early childhood education services such as open early childhood education. In addition, my aim was to survey the parents' opinions and wishes regarding day care.

For my thesis, I conducted a questionnaire for the parents in five day care centers located in Kemi. The response rate was 46 percent. I analyzed the material using both coding and typing.

Based on the results, the main reason to apply for a day care center was originally work, but subsequently it was changed because of maternity leave. Other reasons include supporting the development of the child, developing child's social skills, getting own time for parents and applying for a day care ready for possible employment. The reasons to apply for a day care, especially from a day care center, were the location of the day care center is close to home and good day-care experience and poor family day care experiences. Most of the respondents were not interested in other early childhood education services.

Key words early childhood education, early childhood education services, subjective right to early childhood education, early childhood education law

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	7
2.1 Tavoite ja tutkimuskysymykset	7
2.2 Toteutus.....	8
2.3 Kyselylomake.....	10
2.4 Eettisyys	11
3 VARHAISKASVATUS.....	13
3.1 Päivähoidosta varhaiskasvatukseen.....	13
3.2 Yhteistyö päiväkodin ja kodin välillä.....	17
3.3 Varhaiskasvatusta määrittävät lait	19
3.4 Avoin varhaiskasvatus ja muut palvelut Kemissä	22
4 AINEISTON ANALYYSI	25
4.1 Tulokset	25
4.2 Johtopäätökset	29
5 POHDINTA	33
LÄHTEET.....	35
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Päivähoitopalvelut ovat tärkeä osa suomalaisten lapsiperheiden elämää. Valtaosa lapsista käy päivähoidossa jossain vaiheessa ennen kouluikää. (Alasuutari 2004, 68.) Varhaiskasvatuspalvelut kuuluvat keskeisenä toimintakokonaisuutena lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmään. Ne muodostuvat kunnan tai yksityisen järjestämästä päivähoidosta ja esiopetuksesta sekä muusta toiminnasta kunnan avoimesta varhaiskasvatustoiminnasta. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2014.)

Päivähoitoa toteutetaan pääosin päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Siinä yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka. Kuntien järjestämä päivähoito on eri pituista, päivän eri aikoihin sijoittuvaa toimintaa. Palvelut voivat vaihdella muutamasta tunnista ympärivuorokautiseen hoitoon. Suomessa kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on lakisääteinen oikeus saada vanhempien valinnan mukaan joko kunnallinen päivähoitopaikka tai kotihoidon- tai yksityisen hoidon tuki. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2014.)

Usein syynä päivähoitoon hakeutumiseen on vanhempien työssäkäynti tai opiskelu. Lapsi voi kuitenkin olla päivähoidossa, vaikka toinen vanhemmista tai molemmat vanhemmista ovat kotona. Opinnäytetyöni käsittelee syitä päivähoitopaikan valintaan perheissä, joissa hoidon tarve on jokin muu kuin työ tai opiskelu. Alkuperäisen idean aiheeseen sain Kemin kaupungin Varhaiskasvatusjohtaja Kaisa Rauvalalta, johon otin yhteyttä pohtiessani aihetta opinnäytetyötäni varten. Häneltä sain aihe-ehdotuksia, joista tämä oli yksi. Tämän lisäksi tarkastelen näiden perheiden vanhempien kiinnostusta muita varhaiskasvatuksen palveluja kohtaan sekä sitä kuinka paljon hoitoa he katsovat lapsensa tarvitsevan.

Päädyin aiheeseen, koska se tuntui mielenkiintoiselta selvittää sekä sopivan haastavalta. Lisäksi aihe on varsin ajankohtainen muun muassa uuden varhais-

kasvatuslain (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36) voimaantulon sekä sen yhteydessä käydyn keskustelun myötä subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta.

Pohdin aihetta pitkään monelta kannalta ja lopulta päädyin selvittämään kysymystä myös sen osalta, mitä vanhemmat odottavat päivähoidolta. Millaisia odotuksia ja toiveita heillä on? Päädyin tähän, koska sen avulla saadaan tietoa siitä kohtaavatko päivähoidon järjestelyt ja käytännöt vanhempien toiveiden kanssa vai onko niissä eroavaisuuksia. Lisäksi päädyin tarkastelemaan myös sitä, millälaisista muista varhaiskasvatuksen palveluista vanhemmat ovat kiinnostuneita. Tästä syntyvää kartoitusta päivähoidon käytön syistä ja tarpeista sekä vanhempien toiveista päivähoidosta voidaan käyttää päivähoidon kehittämiseen ja hoitosopimusten tarkentamiseen.

2 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

2.1 Tavoite ja tutkimuskysymykset

Tavoitteenani oli kartoittaa syitä päivähoitopaikan valintaan perheissä, joissa hoidon tarve on jokin muu kuin työ tai opiskelu. Olennaista on myös, kuinka monta tuntia kuukaudessa päivähoitoa vanhemmat katsovat lapsensa tarvitsevan. Lisäksi tavoitteenani oli kartoittaa näiden vanhempien mielipiteitä ja toiveita päivähoidon suhteen. Tavoitteenani oli selvittää myös muiden varhaiskasvatuspalveluiden tarvetta päivähoidon lisäksi tai sen tilalle, esimerkiksi avoin varhaiskasvatustoiminta tai muunlainen kerhotoiminta.

Lisäksi aiheeseen olennaisena osana liittyy yhteistyö päivähoidon ja vanhempien välillä, koska tarkastelen aihetta lähinnä perheiden näkökulmasta ja tästä syystä olennaista on, millä tavoin vanhempien kanssa työskennellään. Lisäksi vanhempien toiveiden kartoittaminen nostaa olennaisesti esiin yhteistyön toimivuuden sekä sen, olisiko tilanteessa, joissa ainakin toinen vanhempi on kotona jokin muu kuin päivähoito tarkoituksenmukaisempi palvelu.

Päädyin tarkastelemaan aihetta seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

1. Minkälaisin perustein perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on kotona, ovat hakeneet lapselleen päivähoitopaikkaa?
2. Miksi vanhemmat ovat valinneet päiväkodin lapsensa hoitopaikaksi?
3. Minkälaisista varhaiskasvatuksen palveluista vanhemmat ovat kiinnostuneita

2.2 Toteutus

Työni on tutkimusotteeltaan kvalitatiivinen, joten siinä ei tulosten osalta katsota vastausten määrää vaan niiden laatua. Keräsin aineiston kyselyn avulla. Aineiston analysoinnissa käytin koodausta apuna selkeyttämään vastausten samankaltaisuutta ja tyypittelyä, jonka avulla löysin vastauksista samankaltaisuudet, eroavaisuudet sekä mikä vastauksissa oli keskeistä. Tämän pohjalta muodostin vastauksia tutkimuskysymyksiini.

Keräsin aineiston käyttäen apunani kyselyä, koska aihe voi olla arka ja vaikuttaa mahdollisesti joidenkin vanhempien vastaamishalukkuuteen haastattelutilanteessa, katsoin tuloksellisimmaksi keinoksi käyttää kyselyä, jossa anonymiteetti säilyy niin, että vastaajan ei tarvitse kohdata kyselyn tekijää ollenkaan.

Kyselyn etuna on myös se, että sen avulla voidaan kerätä laaja aineisto. Se on myös tehokas, koska se säästää aikaa ja vaivannäköä ja hyvin suunniteltuna, aineisto voidaan nopeasti käsitellä tallennettuun muotoon ja analysoida tietokoneen avulla. Ongelmalliseksi voi kuitenkin osoittautua tulosten tulkinta sekä se, että ei voida olla täysin varmoja siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet kyselyyn. Lisäksi hankaluuksia voi tuottaa myös mahdolliset kysymysten väärinymmärrykset. Hyvän lomakkeen laatimisessa tulee käyttää riittävästi aikaa. Vastaamattomuus voi myös olla suuri, joten kohderyhmän valinta on tärkeää. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2007, 190.) Työssäni aineiston laajuus osoittautui melko suppeaksi, ja kyselyn kysymysten ollessa lähes kaikilta osin avoimia kysymyksiä päädyin analysoimaan tulokset ilman tietokoneohjelman apua.

Laadullista tutkimusta tehtäessä ja tuloksia analysoitaessa tyypittelyn avulla kiinnitetään huomiota tyypillisyyteen; aineistoa kokonaisuutena hyvin luonnehtiviin seikkoihin, joita pyritään tiivistämään informatiivisesti. Voidaan myös kiinnittää huomioita seikkoihin, jotka saatetaan ajatella erikoisiksi, yksittäisiksi, omituisiksi ja keskimääräisestä poikkeaviksi. Tyypittely on tyypillisten asioiden kokoamista eli aineiston tiivistämistä havainnollisiin seikkoihin. Näin syntyneitä tyyppejä vertailemalla voidaan helposti nähdä, kuinka eri tyypit eroavat toisistaan ja millaisia

tyyppejä aineistosta voidaan rakentaa. Siten voidaan löytää aineiston keskeisimmät elementit. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka. Menetelmäopetuksen tietovaranto – KvaliMOTV.)

Työssäni avointen kysymysten vastauksissa ei ollut vain yhtä tyyppiä vastausta, vaan vastauksia oli monenlaisia. Käytin tyypittelyä apunani etsiessäni erilaisista vastauksista samankaltaisuuksia. Vaikka vastauksia oli monenlaisia, löytyi niistä myös yhtäläisyyksiä. Esimerkiksi päivähoitopaikan hakemiseen syyksi oli kerrottu monessa vastauksessa toisen tai molempien vanhempien työssäkäynti, mutta yhdessä vastauksessa syyksi oli kerrottu mahdollinen työllistyminen myöhemmin ja siksi päiväkotipaikan hakeminen valmiiksi. Näissä vastauksissa voi ajatella syyn olevan periaatteessa sama, vaikka hakuhetkellä perheiden tilanteet ovat olleet erilaiset.

Koodauksella voidaan aineistoon tehdä erilaisia merkintöjä numeroin tai kirjaimin tai muilla keinoin jäsentäviä merkintöjä ja luokitteluja, vaikkapa alleviivauksia värikynin. Tämä helpottaa aineiston käsittelyä, kun tietyt tekstikohdat voi löytää nopeasti verrattuna siihen, ettei tekstiin olisi tehty minkäänlaisia merkintöjä. Analyysia helpottaa myös se, että kohdat, joissa puhutaan samoista tai samankaltaisista asioista, on merkitty samoin koodein. Näin aineistoon saadaan luotua ryhtiä. Koodien avulla aineistosta on helppo poimia tiettyä aihetta käsittelevät kohdat, vaikka aineisto olisi laaja. Koodaamisessa ei ole olemassa yhtä ainoaa mallia tai kaavaa. Olennaista on merkitä tutkimustehtävän ja -kysymysten kannalta olennaisia asioista ja näin pyrkiä selkeyttämään aineiston sisältöä. Koodaamisen jälkeen on hyvä jatkaa varsinaiseen analyysiin, tiivistämiseen ja tulkintaan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka. Menetelmäopetuksen tietovaranto – KvaliMOTV.)

Työssäni käytin koodausta apunani selkeyttääkseni analysointia. merkitsin eri värein samankaltaiset vastaukset, jolloin aineistosta oli helposti nähtävissä, kuinka moni ollut samaa mieltä tietystä asiasta. Esimerkiksi kysymykseen miksi perheet valitsivat juuri päiväkodin lastensa hoitopaikaksi, muutamassa vastauksessa perusteltiin valintaa kodin läheisyydellä, jolloin merkitsin kyselyihin nämä vastaukset

vihreällä värillä. Näin kyselyjä selatessani nämä vastaukset erottuivat helposti muiden joukosta.

2.3 Kyselylomake

Opinnäytetyöni kyselyn kysymykset vastaavat tutkimuskysymyksiini. Kyselylomakkeita jaettiin yhteensä 24 kappaletta viiteen Kemin alueen päiväkotiin. Tiedustelin päiväkodeista mahdollista sellaisten perheiden lukumäärää, joissa ainakin toinen vanhempi on kotona. Saamieni vastausten perusteella lähetin kyselylomakkeet päiväkoteihin.

Kyselyn laadin siten, että kyselyn alussa on perustietoa vastaajasta kuten vastaajan sukupuoli sekä perheen lasten ja hoidossa olevien lasten lukumäärä (kysymykset 1-5). Lisäksi kysymyksiä ovat kuinka monta tuntia kuukaudessa lapsi on hoidossa sekä minkäikäinen lapsi oli päivähoitopaikkaa haettaessa. Näiden kysymyksien avulla selvitin sitä, minkä verran perheet käyttävät kuukaudessa päivähoitoa. Tämä on oleellista, kun tarkastellaan päivähoidon subjektiivista oikeutta ja sitä, mikä on riittävä aika lapselle silloin kun ainakin toinen vanhemmista on kotona. Kysymys siitä minkäikäinen lapsi oli päivähoitopaikkaa haettaessa, on oleellinen, jotta saadaan ikäjakauma lapsista, joille on päivähoitopaikkaa haettu muiden kuin työ- tai opiskeluperusteiden takia.

Seuraavilla kysymyksillä hain vastausta siihen, millä perustein vanhemmat ovat hoitopaikkaa lapselleen hakeneet ja miksi ovat valinneet juuri päiväkodin (kysymykset 6-7). Kysymykset 8 ja 9 koskevat muita sosiaalipalveluja ja niiden tarvetta sekä vastaajan jaksamista. Nämä liittyvät syihin, miksi hoitopaikkaa on haettu. Vastausten perusteella oli mahdollista arvioida, onko päivähoito riittävä apu tällaisissa tilanteissa. Kysymyksessä 10 tiedustelin vastaajien mielipidettä subjektiivisen oikeuden säilyttämiseen, mikä kuvaa vastaajien suhtautumista päivähoitoon.

Seuraavien kysymyksien avulla etsin vastauksia siihen, ovatko vanhemmat saaneet tietoa muista kaupungin tarjoamista palveluista ja olisivatko he niistä kiinnostuneita (kysymykset 11-13). Kyselyn viimeinen kysymys (14) käsitteli sitä, millaisia toiveita vanhemmilla on varhaiskasvatuspalveluilta.

2.4 Eettisyys

Opinnäytetyössäni olen noudattanut Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimaa ohjeistusta. Sen mukaan hyvän tieteellisen käytännön keskeisiä lähtökohtia ovat muun muassa rehellisyyden noudattaminen sekä yleinen huolellisuus ja tarkkuus tutkimustyössä, tulosten tallentamisessa ja esittämisessä. Lisäksi tärkeää on myös avoin ja vastuullinen viestintä tuloksien julkaisussa. Muiden tutkijoiden työtä on syytä arvostaa ja ottaa tämä huomioon omassa työssään muun muassa lähdeviitteitä käyttäen samalla antaen muiden tutkijoiden tekemälle työlle sille kuuluva arvostus. Ohjeistukseen kuuluu myös tarvittavien tutkimuslupien hankinta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 8.) Omassa työssäni tämä näkyy muun muassa sillä, että käyttäessäni lähteitä, olen ne asianmukaisesti merkinnyt lähdeviitteitä käyttäen. Myös tarvittava tutkimuslupa Kemin kaupungin varhaiskasvatuksesta on myönnetty työlleni varhaiskasvatusjohtajan toimesta.

Tärkeää on myös luottamuksellisuuden noudattaminen, jolla viitataan yksittäisiä ihmisiä koskeviin tietoihin sekä näiden tietojen käytöstä annettuihin lupauksiin. Lupaukset, jotka koskevat muun muassa aineiston käyttötapoja ja säilyttämistä annetaan tutkimukseen osallistuville jo tutkimuksen alkuvaiheessa. Luottamus aineiston osalta merkitsee myös sitä, että aineistoa säilytetään, käytetään ja käsitellään niin kuin on sovittu. (Kuula 2006, 64.) Työni aineiston hankin kyselyn avulla, jonka saatekirjeessä lupasin, että kenenkään vastaajan henkilöllisyys ei paljastu. Olen ottanut tämän huomioon tuloksien kartoittamisessa siten, että vastauksista antamani tulos perustuu yhteiseen yleisimpään mielipiteeseen eikä yksittäisiä vastauksia mainita suorina lainauksina. Olen myös säilyttänyt aineiston siten, että sitä ei ole kukaan muu nähnyt. Työni valmistumisen jälkeen

hävitan aineiston asianmukaisesti.

Plagioinnin välttäminen kuuluu myös eettisiin periaatteisiin. Toisen tekstiä ei saa lainata luvattomasti niin, että sen kirjoittaa omana tuotoksenaan. Asianmukaisten lähdemerkintöjen käyttö kuuluu kirjoittamiseen. Suorien lainauksien käytössä on huomioitava, että lainaukset ovat suoraan alkuperäisestä tekstistä painovirheineen. (Hirsjärvi ym. 2009, 26.) Opinnäytetyössäni tämän olen huomionut lähdeviitteiden ja -merkintöjen mahdollisimman huolellisella merkitsemisellä. Tekstistä on nähtävissä, mikä osa siitä on viitettä kustakin lähteestä, ja mikä taas omaa tekstiäni.

3 VARHAISKASVATUS

3.1 Päivähoidosta varhaiskasvatukseen

Tarkastelen työssäni vanhempien näkökulmaa päivähoitopaikan valintaan ja mahdollista halukkuutta muihin varhaiskasvatuspalveluihin, jotka myös tarjoavat kasvatuksellista tukea perheille. On tärkeää olla tietoinen siitä mitä varhaiskasvatus on ja mitä se tarjoaa, kun tarkastellaan sitä mitä vanhemmat siltä odottavat, jotta nähdään kohtaavatko vanhempien odotukset ja kunnan tarjoamat varhaiskasvatuksen palvelut. Seuraavassa tarkastelen sitä, miten päivähoitojärjestelmä on Suomessa kehittynyt ja miten on päädytty nykyiseen varhaiskasvatusjärjestelmään.

Päivähoitojärjestelmän kehityksen alku ajoittuu 1800-luvun loppupuolelle, jolloin Suomessa käynnistyi lastentarha- ja seimitoiminta. Näiden tavoitteena oli ensisijaisesti tukea lasten kasvatusta yleensä sekä kohottaa perheiden kasvatuksen tasoa. Myöhemmin päivähoito valtiollistettiin ja samalla sitä alettiin tarkastella lastensuojelullisessa kehyksessä. Kotihoitoa pidettiin arvostetuimpana hoitomuotona. Päivähoitoa taas pidettiin tukena vanhemmille, joiden ei katsottu selviytyvän lastenkasvatustehtävästä, joten sen kohderyhmänä olivat sosiaalisesti ja taloudellisesti heikossa asemassa olevat perheet ja päivähoitopaikkojen määrä oli vielä varsin vähäistä. (Alasuutari 2004, 24)

Lastentarhojen ja päiväkotien toiminnalla on aina ollut kasvatuksellinen tavoite. Oleilu ei ole riittänyt tavoitteeksi. Lastentarhatoiminnan isä Friedrich Fröbel määritteli lastentarhatoiminnan tavoitteet vuonna 1843. Hänen mukaansa lastentarhan tarkoituksena ei ole vain pitää silmällä alle kouluikäisiä lapsia, vaan sen tulee antaa heille koko heidän olemustaan vastaavaa toimintaa, vahvistaa heidän ruu-mistaan, harjoittaa heidän aistejaan, pitää toiminnassa heidän heräävää henke-ään sekä tutustuttaa heidät luontoon ja ihmisten maailmaan. Nämä samat tavoit-teet ovat näkyneet uudistetulla kielellä myös päivähoitolaissa ja myöhemmin myös voimassa olevassa varhaiskasvatuslaissa varhaiskasvatuksen tavoitteissa.

(Heinonen & Iivonen & Korhonen & Lahtinen & Muuronen & Semi & Siimes 2016, 13.)

1940- ja 1950-lukujen aikana päivähoitojärjestelmässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kotihoitoa arvostettiin edelleen, ja suurin osa lapsista hoidettiin kotona usein äidin toimesta. 1960-luvulta alkaen naisten työssäkäynti alkoi yleistyä. Sen johdosta lisääntyi myös keskustelu lasten päivähoitosta. Keskusteluissa olivat vastakkain kannanotot äidin hoivan merkityksestä ja yhteiskunnan tarjoaman lastenhoidon tarpeellisuudesta. (Alasuutari 2004, 24-25.)

Laki lasten päivähoitosta säädettiin vuonna 1973, jota voidaan pitää yhtenä mitavimmista varhaiskasvatuksen hankkeista. Sen myötä käynnistyi uusi vaihe suomalaisessa päivähoitopolitiikassa ja päivähoitojärjestelyissä. Päivähoito määriteltiin kaikille sitä tarvitseville tarkoitetuksi sosiaalipalveluksi, ja samalla se irrotettiin aiemmista kytköksistään lastensuojeluun ja vähävaraisuuteen. Sittenpäin päivähoiton säädöksiä on muutettu useaan otteeseen ja järjestelmä itsessään on laajentunut huomattavasti. Päivähoito on myös määritelty osaksi varhaiskasvatusta. Tällä taas tarkoitetaan kaikkea alle kouluikäisten lasten kasvatusta. (Alasuutari 2004, 24.)

Päivähoitojärjestelmä kehitettiin lähinnä siksi, että se mahdollistaisi pienten lasten äitien työssäkäynnin. Tällaisesta työelämäkytköksestä päivähoitopolitiikka sanoutui irti 1990-luvulla, jolloin määriteltiin subjektiivinen oikeus päivähoitoon, joka käytännössä tarkoitti sitä, että päivähoitopaikan saaminen ei enää ollut sidoksissa vanhemman työssäkäyntiin tai perheen muihin olosuhteisiin. Oikeus koski ensin alle kolmivuotiaita lapsia, mutta vuonna 1996 oikeus päivähoitoon määriteltiin koskemaan kaikkia alle kouluikäisiä lapsia. Tämän lisäksi perusopetuslaki (628/1998) asetti kunnille velvollisuuden järjestää lapsille oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna esiopetusta. (Alasuutari 2004, 25-26.)

Subjektiivinen päivähoito-oikeus tarkoittaa vanhempien oikeutta saada alle kouluikäisille lapsilleen kunnan järjestämän päivähoitopaikan vanhempainrahakauden päätyttyä. Hoitopaikkaa tulee hakea omasta kunnasta neljä kuukautta ennen

hoidon tarvetta. Työn tai opiskelun alkamisajan ennakoimattomuuden vuoksi hoitopaikan tulee järjestyä kahden viikon sisällä. Päivähoidosta määräytyy perheelle maksu perheen koon, tulojen sekä hoitoajan mukaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö.)

Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden etuna oli, että se mahdollisti molempien vanhempien työssäkäynnin. Rajoittamaton oikeus toi kuitenkin mukanaan myös toisenlaisia ilmiöitä. Päivähoidossa on lapsia, joiden vanhemmista ainakin toinen on kotona, usein hoitamassa pienempää sisarusta. Lisäksi puhutaan niin sanotuista lomattomista lapsista, jotka ovat pitkiä aikoja hoidossa ilman vapaapäiviä tai pitempiä loma-aikoja. Lisäksi päivähoitopäivät ovat monen lapsen kohdalla pidentyneet. (Kalliala 2012, 34.)

Oikeutta onkin rajattu siten, että jokaisella lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta 20 tuntia viikossa. Lapsi on oikeutettu kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen, mikäli lapsen vanhemmat työskentelevät, opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. Oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on myös silloin kun se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia taikka se on muutoin lapsen edun mukaista. Lapsella on myös oikeus tarpeen mukaan 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen vanhemman tai muun huoltajan osa-aikatyön, väliaikaisten työskentelyjaksojen, työmarkkina-toimenpiteiden, kuntoutuksen ja muiden vastaavien syiden vuoksi. (Opetus- ja kulttuuriministeriö.)

Suomessa toteutettu päivähoito koostuu hoidosta, kasvatuksesta sekä opetuksesta, jotka tukevat lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista, ja se on osa varhaiskasvatusta. Kunnan järjestämiä päivähoitomuotoja ovat päiväkodit, perhepäivähoito sekä ryhmäperhepäivähoito. Päivähoito voi olla koko- tai osapäiväistä riippuen perheen hoidontarpeesta. Vanhempien vakaumuksia uskonnollisessa ja muussa kasvatuksessa kunnioitetaan ja lapsen kieli ja kulttuuri otetaan huomioon. (Opetus- ja kulttuuriministeriö.)

Näiden muutoksien seurauksena päivähoidon järjestelmät sekä niissä työskentelevät kasvatuksen ammattilaiset ovat tulleet vahvasti mukaan alle kouluikäisten lasten hoitoon ja kasvatukseen. Samalla päivähoidon ja perheiden välinen suhde on muuttunut entistä tasavertaisemmaksi. Päivähoito ei ole enää ensisijaisesti sosiaalisesti tai taloudellisesti heikossa asemassa olevien perheiden ja lasten tuki vaan varhaiskasvatuksen sekä vanhempien suhteessa painotetaan tasavertaista kumppanuutta. (Alasuutari 2004, 26.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti uudistamistyöryhmän, joka teetti kyselyn varhaiskasvatuspalveluista varhaiskasvatukseen lasten vanhemmille ja huoltajille. Kysely oli osa varhaiskasvatusta koskevan uuden lain valmistelua. Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän asettamisen taustalla olivat hallitusohjelma ja valtioneuvoston 15.12.2011 päättämä Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma, joiden mukaan säädettiin uusi laki varhaiskasvatuksesta. Siinä nousi esiin vanhempien pääosin erittäin suuri tyytyväisyys varhaiskasvatukseen. Enemmän toivottiin tietoa lapsen päivästä ja toiminnasta sekä lisäystä yhteistyön määrään henkilöstön kanssa. Lisäksi vanhemmat olivat myös enemmän halukkaita osallistumaan toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014.) Työssäni tarkastelen syitä päivähoitopaikan hakemiseen. Tuloksien perusteella voin tarkastella myös, onko juuri varhaiskasvatus itsessään syy päivähoitopaikan hakemiseen vai ratkaiseeko enemmän esimerkiksi kaverisuhteiden luominen ja vanhemman oman ajan saaminen enemmän.

Kansainvälisessä tiedekeskustelussa varhaiskasvatus kattaa ikävuodet syntymästä kahdeksan vuoden ikään. Siinä hoiva ja oppimisen tukeminen ovat toisiinsa integroituneina. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on vahvistaa lapsen oppimaan oppimista ja kasvua oman elämänsä ja kasvun vaikuttajana. Varhaiskasvatusta voidaan määritellä vuorovaikutusprosessiksi. Siinä lapsi omaehtoisena, elämyksellisen ja kokemuksellisen toiminnan kautta, vertaisryhmäkontaktien sekä aikuisten tavoitteellisen ohjauksen avulla kasvaa aktiivisena toimijana. (Hujala & Puroila & Parrila & Nivala 2007, 10-11.)

Kemin kaupungin varhaiskasvatuksen laatukäsikirjan mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lapsen hyvinvointia. Lapsen perusturvallisuuden tunteen ja sosiaalisen kehityksen kannalta merkittäviä ovat turvalliset ja pysyvät ihmissuhteet. On tärkeää, että lapsella on tunne, että hänen tarpeisiinsa vastataan ja hänen yksilölliset perustarpeensa tulevat huomioiduiksi. Kasvatus on tietoista toimintaa, joka edellyttää keskustelua hyvistä kasvatukseen menetelmistä. Aikuisen rooli on tärkeää, koska tilanteessa läsnä oleva aikuinen antaa lapselle tunteen, että hänet huomataan, hän tulee kuulluksi ja on tärkeä omana itsenään. (Kemin varhaiskasvatuksen laatukäsikirja 2011, 4.)

Kemin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa on kolme kasvatuspäämäärää, jotka määrittävät varhaiskasvatustoimintaa ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten työtä. Näiden perusteella asetetaan yksittäiset kasvatus- ja sisältötavoitteet. Nämä kasvatuspäämäärät ovat henkilökohtaisen hyvinvoinnin edistäminen, toiset huomioon ottavien käyttäytymismuotojen ja toimintatapojen vahvistaminen sekä itsenäisyyden lisääminen. (Kemin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2011, 4.)

3.2 Yhteistyö päiväkodin ja kodin välillä

Yhtenä osana valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa on yhteistyö varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön avulla tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä niin, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Varhaiskasvatuksen järjestäjällä on vastuu yhteistyön toteutumisesta sekä suunnitelmallisuudesta ja sen toteuttamisesta myös tarvittaessa monialaisesti. Yhteistyöllä huoltajien kanssa on tärkeä merkitys. Sen tavoitteena on huoltajien ja henkilöstön yhteinen sitoutuminen lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 32-33.) Varhaiskasvatuslaki edellyttää myös yhteistyötä kodin ja päiväkodin välillä. Lain mukaan vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuk-

sen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Tämän toteuttamiseksi on päiväkodissa järjestettävä lapsille sekä heidän vanhemmilleen säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. (Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36 7 b §.)

Kasvatusyhteistyötä tukevat luottamuksen rakentaminen, tasa-arvoinen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Yhteistyöllä voi olla erilaisia tehtäviä ja muotoja. Huoltajien kanssa jaetaan lapsen päivittäiset tapahtumat ja kokemukset sekä annetaan kannustavia ja lapsen kehitystä ja oppimista myönteisesti kuvaavia viestejä, joiden merkitys on suuri. Lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin turvaamiseksi huoltajan ja henkilöstön havainnot ja keskustelut lapsen päivästä ovat keskeisiä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 32-33.)

Yhteistyön avulla lapsen koti ja päivähoito ovat lähellä toisiaan. Vanhempien lisäksi lapsen kasvatukseen ja hoitoon osallistuvat myös varhaiskasvatuksen työntekijät. Subjektiviivisen päivähoito-oikeuden myötä lasten oikeus osallistua varhaiskasvatukseen ja samalla myös vanhempien mahdollisuus saada tukea omalle kasvatustyölleen on vahvistunut, koska perheellä on oikeus käyttää päivähoitopalveluja perheen arvioiman tarpeen mukaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20.)

Kun lasta hoidetaan ja kasvatetaan kotona ja päivähoidossa, muodostuu näin sekä tarve että mahdollisuus henkilöstön ja vanhempien yhteistyölle. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen työntekijät toimivat vanhempien rinnalla, ei kuitenkaan ensisijaisesti tukeakseen vanhempaa, vaan luodakseen vanhemmalle kokemuksen siitä, että henkilöstö toimii lasta koskevissa asioissa yhteisymmärryksessä vanhemman kanssa. Yhteistyötä rakennetaan kaikkien päivähoiton asiakkaiden kanssa varhaiskasvatuksen henkilöstön toimesta. Lähtökohtana on, että vanhemmat vastaavat lapsen hoidosta ja kasvatuksesta kotiloissa ja varhaiskasvattajat siitä ajasta, jonka lapsi viettää päivähoidossa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 20-21.)

Kasvatusyhteistyössä tärkeää on avoin vuoropuhelu henkilöstön ja vanhempien välillä. Lisäksi tärkeää on, että osapuolten välillä vallitsee luottamuksen ilmapiiri,

jolloin myös hankalienkin asioiden puheeksi ottaminen helpottuu. Luottamusta ja avoimuutta tarvitaan erityisesti sellaisissa ristiriitatilanteissa, joissa työntekijän havainnot ja käsitykset lapsen tarpeista ja tilanteesta menevät ristiin vanhempien käsitysten kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.)

Lapsi on kotona ja päivähoitossa kasvuympäristöissä, joissa fyysisen ympäristön lisäksi toimintatavat, kielellinen systeemi, arvot sekä lapsen asema yhteisössä saattavat poiketa toisistaan. Esimerkiksi kotona nuorin lapsi on saanut erityistä huomiota osakseen, mutta päiväkodissa hän on yksi monesta. Tämä voi merkitä lapselle melkoista ristiriitaa ja häneen kohdistuneiden odotusten erilaisuutta. Perheen ja päivähoiton yhteistyöllä ajatellaan olevan merkitystä kodin ja päivähoitopaikan välisen epäjatkuvuuden vähentämiselle ja näin edesauttavan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. (Hujala & Puroila & Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 128.)

Lapsen kasvuympäristöjen yhteensovittamisessa tärkeää on, että lapseen kohdistetut odotukset ovat kotona ja päivähoitossa sopusoinnussa ja päämäärien välillä vallitsee yhteisymmärrys. Lapsen kannalta on haitallista, jos perheen ja päivähoiton pyrkimykset ovat ristiriidassa keskenään tai suhteet puuttuvat kokonaan. Perheen ja päivähoiton onkin tärkeää tukea toisiaan. Lapsen aloittaessa päivähoitossa on hyvä, että se tapahtuu yhden tai useamman lapselle tutun henkilön tukemana. Lisäksi päivähoiton ja perheen yhteistyön toimivuuden kannalta on tärkeää, että perheen ja päivähoiton välillä vallitsee avoin kaksisuuntainen kommunikaatio, joka ei tapahdu kirjallisten viestien avulla, vaan henkilökohtaisena kontaktina. (Hujala & Puroila & Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 128-129.)

3.3 Varhaiskasvatusta määrittävät lait

Päivähoitojärjestelmän kehittämisessä tärkeä etappi on ollut vuoden 1973 päivähoitolaki. Siihen saakka päivähoitoa oli ohjannut vuonna 1936 laadittu lastensuojelulaki, jossa päivähoiton tehtäväksi oli ymmärretty erityisesti tasata lasten huo-

nojen kotiolojen vaikutusta. Kotihoitoa taas pidettiin arvostetuimpana lasten hoitomuotona. Uudella lailla pyrittiin muuttamaan kuvaa päivähoidosta. Se yhdisti toisiinsa 1800-luvulta peräisin olevat seimi- ja lastentarhatoiminnat, joiden tilalle tuli uusi päivähoitomuoto, päiväkoti. Samalla se irrotti hoidon aiemmasta huollollisesta kytköksestä ja sulautti sen yhteen kasvatuksen kanssa. Päivähoito määriteltiin kaikille yhteiseksi sosiaalipalveluksi, mutta sen kohdentaminen perustui edelleen taloudellisiin tekijöihin ja tarveharkintaan. Päivähoitojärjestelmällä ja päivähoitolain synnyllä mahdollistettiin pienten lasten äitien työssäkäynti. Samalla yhteiskunta otti osavastuun siitä hoito- ja kasvatustehtävästä, joka oli aiemmin kuulunut vanhemmille. (Alasuutari 2004, 68-69.)

Sittemmin päivähoidon ja varhaiskasvatuksen toimintaa ovat ohjanneet muun muassa seuraavat lait ja asetukset: laki lasten päivähoidosta, asetus lasten päivähoidosta, laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista, valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista, laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä, sosiaalihuoltolaki, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.)

Päivähoitolaki määritteli aiemmin ne reunaehdot, joiden mukaan kunnat järjestävät päivähoitoa sitä tarvitseville lapsille. Tavoitteena oli tukea koteja kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Lain mukaan päivähoidon tuli myös edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. Uskonnollisen kasvatuksen osalta vanhemman tai holhoojan vakaumus tuli ottaa huomioon. Lisäksi päivähoidon tuli tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet. Kehitystä tuettiin monipuolisella toiminnalla sekä kasvuympäristö luodaan suotuisaksi lapsen lähtökohdat huomioon ottaen. (Laki lasten päivähoidosta 1973/36 1 §.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti työryhmän uudistamaan päivähoitoa koskevia säädöksiä, jonka pohjalta säädettiin laki varhaiskasvatuksesta. Taustalla on hallitusohjelma ja valtioneuvoston päättämä Koulutuksen tutkimuksen

kehittämissuunnitelma, jonka mukaan laadukas ja saavutettavissa oleva varhaiskasvatus ja esiopetus taataan koko ikäluokalle. (Varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistamistyöryhmä 2014, 7.)

Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän raportin mukaan keskeisiä uudistusesityksiä ovat varhaiskasvatuksen määrittely ja tavoitteet, monialaisen yhteistyön korostaminen ja toiminnan järjestäjälle esitetty velvoite seurata varhaiskasvatusympäristön kehittävyttä, terveellisyyttä ja turvallisuutta kolmen vuoden välein. Työryhmä ei hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti päätenyt puoltamaan subjektiivisen oikeuden rajaamista vaan se esitti nykyisen subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämistä ennallaan. (Varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistamistyöryhmä 2014, 5.) Lisäksi työryhmä esitti, että päivähoitojärjestelmää kehitettäisiin niin, että se takaisi perheille mahdollisuuksia päivähoiton joustavampaan käyttöön, ja päivähoitoa kehitettäisiin syrjäytymistä ennaltaehkäisevänä palveluna. (Varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistamistyöryhmä 2014, 7.)

Elokuussa 2015 voimaan tullut uusi lakimuutos muun muassa muutti entisen päivähoitolain nimikkeen varhaiskasvatuslaiksi. Lisäksi käyttöön on otettu käsite varhaiskasvatus sekä muutettu muutamia lain pykälä. Laissa korostetaan lapsen etua toiminnan järjestämisessä sekä oikeudesta varhaiskasvatukseen niin päiväkodissa kuin perhepäivähoidossakin. Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta ei ole muutettu uudessa laissa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, 1-2.)

Laissa määritellään varhaiskasvatuksen tarkoittavan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, erityisesti pedagogiikkaa painottaen. Kasvatustavoitteita koskevaa säädöstä on uudistettu nostamalla tavoitteissa esiin varhaiskasvatuksen tavoitteet monipuolisesti. Lakia sovelletaan sekä kunnan, kuntayhtymän että muun palvelujen tuottajan järjestämään varhaiskasvatukseen, jota toteutetaan päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena esimerkiksi kerhotoimintana. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, 2.)

Kysyttäessä vanhempien odotuksia ja toiveita päivähoidon suhteen, on tärkeää peilata niitä lain määräämiin puitteisiin, sekä huomioida myös tulevaisuuden näkymä uuden varhaiskasvatustilain myötä. Perheen ja päivähoiton odotukset ja toiveet eivät aina kohtaa, eikä päivähoito vanhempien näkökulmasta vastaa heidän tarpeisiinsa. Tätä seikkaa haluan tarkastella opinnäytetyössäni ja sen lisäksi millaisia syitä vanhemmilla on viedä lapsensa hoitoon. Laki määrittää osaltaan, miten päivähoitoa tulee järjestää. Oman osansa määrittävät myös varhaiskasvatuksen periaatteet ja päivähoiton yleiset käytännöt.

3.4 Avoin varhaiskasvatus ja muut palvelut Kemissä

Vanhemmille voidaan tarjota päiväkotipaikan sijaan leikkitoimintaa tai kerhoja, mikäli huoltaja ei halua lapsensa käyttävän subjektiivista oikeuttaan. Lainsäädäntö ei säätele leikkitoiminnan tai kerhon sisältöjä, laatua, ryhmäkokoja tai henkilöstöltä vaadittavaa osaamista eikä toimintaan sisälly ravintoa. (Heinonen & Iivonen & Korhonen & Lahtinen & Muuronen & Semi & Siimes 2016, 39.)

Kemin kaupungissa toimii avoin varhaiskasvatuskerho, joka on tarkoitettu pääsääntöisesti lapsille, joilla ei ole varsinaista päivähoiton tarvetta. Toiminta on maksutonta ja se tarjoaa lapselle elämyksiä ilon, leikin ja yhteistoiminnan kautta. Toiminta mahdollistaa myös kasvatuksellisen tuen sitä tarvitseville perheille. (Kemin kaupunki 2014.)

Olen työskennellyt lastentarhanopettajana kyseisessä kerhossa syksystä 2016 alkaen. Minun lisäksi kerhossa on työskennellyt myös lastenhoitaja. Kerho toimii Kemiin perustetussa Perhekeskuksessa, jossa toimii myös neuvola sekä kaupungin perhetyö. Perhekeskus sijaitsee Huvikumpu-nimisessä talossa Kemin keskustassa. Avoin varhaiskasvatuskerho siirtyi Huvikumpuun syyskuussa 2016 Kaivolinnan päiväkodin tiloista.

Avoimessa kerhossa on toiminut aluksi kaksi lapsiryhmää, joissa lapsia on ollut noin 14-18. Iältään lapset ovat 3-6-vuotiaita. Kumpikin ryhmä on toiminut kahtena

päivänä viikossa kolme tuntia kerrallaan. Vuoden vaihteen jälkeen ryhmiä on suuren kysynnän vuoksi perustettu kolmas. Ryhmät on jaettu hakemusten perusteella, joten kussakin ryhmässä on ikäjakauman mukaan 3-6-vuotiaita lapsia.

Kerhon toiminnassa painottuu leikki ja leikin varjolla oppiminen. Olemme leikkineet paljon yhdessä erilaisia laulu- ja yhteisleikkejä sekä loruilleet ja keskustellen ihmetelleet ajankohtaisia asioita kuten vuodenaikoja ja niiden mukanaan tuomia muutoksia. Koska ulkoilumahdollisuudet ovat heikot, olemme keskittyneet käden-taitoihin ja askarteluun. Olemme tehneet monenlaisia askarteluja käyttäen erilaisia tekniikoita.

Kerho tarjoaa lapsille mahdollisuuden tutustua toisiin lapsiin, saada uusia kavereita ja harjoittaa ryhmässä toimimisen taitoja. Lisäksi kerhossa opitaan myös paljon muita taitoja. Vanhemmille kerho tarjoaa tukea kasvatukseen sekä antaa myös mahdollisuuden viettää hetken omaa aikaa.

Myös Kemin seurakunta tarjoaa perheille kerhotoimintaa. Kerhotoimintaan kuuluvat seurakunnan päiväkerho 4-6-vuotiaille sekä perhekerho 0-6-vuotiaille lapsille. Kerhot antavat kristillistä kasvatusta, kasvattavat lapsia seurakunnan yhteyteen sekä tukevat vanhempia kasvatustehtävässä. (Kemin seurakunta.)

Kemin Lastenkulttuurikeskus järjestää toimintaa taidetoiminnan muodossa lapsiperheille ja alle 18-vuotiaille nuorille. Toiminta on osa Kemin kaupungin kulttuuripalveluja sekä nuorisotyötä. Keskeisenä tavoitteena on edistää lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden saavutettavuutta sekä paikallista ja alueellista yhteistyötä. (Kemin Lastenkulttuurikeskus 2016.)

Lisäksi myös Mannerheimin Lastensuojeluliitto järjestää lapsille kerhotoimintaa sekä antaa myös lastenhoitoapua perheille. Perhe voi saada lyhytaikaista lastenhoitoapua kotiin kaikkina vuorokauden aikoina. Perheet voivat hakea lastenhoitoapua omien tarpeidensa mukaan esimerkiksi, kun lapsi sairastuu tai vanhemmat haluavat hetken hengähtää, harrastaa tai viettää kahdenkeskistä aikaa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2016.) Mannerheimin Lastensuojeluliitto on

aloittanut myös perhekahvilatoiminnan. Perhekahvila toimii kerran kuussa Kemin Perhekeskuksen tiloissa. Toiminta on vapaamuotoista, mutta kävijöiden toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan perhekahvilassa voidaan järjestää myös ohjattua toimintaa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.)

4 AINEISTON ANALYYSI

4.1 Tulokset

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli kartoittaa minkälaisin perustein perheet, joissa ainakin toinen vanhemmista on kotona, ovat hakeneet lapselleen hoitopaikkaa sekä miksi he ovat valinneet hoitopaikaksi juuri päiväkodin. Toinen kartoitettava alue oli minkälaisista varhaiskasvatuksen palveluista vanhemmat ovat kiinnostuneita. Selvitin asiaa kyselyn avulla viidessä Kemin kaupungin päiväkodissa syksyllä 2016. Täytettyjä lomakkeita palautui 11, joten vastausprosentti on 46 prosenttia.

Vastaajista lähes kaikki olivat naisia. yhdessä vastauksessa vastaajina olivat sekä mies että nainen. Perheiden lasten lukumäärä vaihteli yhdestä lapsesta viiteen lasta. Keskimäärin kaikissa kyselyyn vastanneista perheistä lasten lukumäärä oli noin kolme lasta. Päivähoidossa olevien lasten lukumäärä oli noin puolet perheiden lasten lukumäärästä. Kysymyksestä minkä ikäisenä lapsi on aloittanut päivähoitossa käy ilmi, että päivähoitossa on keskimäärin aloitettu 2-4-vuotiaina. Perheiden käyttämä päivähoitoaika kuukaudessa on enimmäkseen enintään 60 tuntia (seitsemän vastanneista), mutta myös osalla vastaajista käytetty tuntimäärä vaihtelee 60-140 tunnin välillä kuukaudessa (neljä vastanneista).

Kysymykset 6-7 käsittelivät päivähoitoon hakemisen syitä. Vastanneista kuusi kertoo alkuperäisen syyn päivähoitoon hakemiseen olleen työ, mutta muuttunut myöhemmin. Muita syitä olivat muun muassa lapsen kehityksen tukeminen (yhdessä vastauksessa), sosiaalisten taitojen kehittäminen (kolmessa vastauksessa), vanhemman oman ajan saaminen (yhdessä vastauksessa) sekä hoitopaikan hankkiminen valmiiksi mahdollisen työllistymisen vuoksi (yhdessä vastauksessa). (Taulukko 1)

Syitä päiväkotipaikan hakemiseen juuri päiväkodista olivat päivähoitopaikan sijainti lähellä kotia (kolmessa vastauksessa) ja hyvät kokemukset päiväkodista

(kolmessa vastauksessa). Useimmissa vastauksissa päiväkotipaikan valintaa perusteltiin vertailulla perhepäivähoitoon. Perhepäivähoidosta oli huonoja kokemuksia (yhdessä vastauksessa), päiväkodin suurempaa henkilökuntamäärää pidettiin parempana (yhdessä vastauksessa) eikä lapselle tule muutoksia hoitopaikkaan, jos hoitaja sairastuu (yhdessä vastauksessa). Lisäksi vastaajien mielestä päiväkodissa on mahdollista järjestää enemmän toimintaa kuin perhepäivähoidossa (kahdessa vastauksessa). (Taulukko 1)

Syitä päivähoitopaikan valintaan:	Syitä päivähoitopaikan hakemiseen päiväkodista:
työ (6)	Päivähoitopaikan sijainti lähellä kotia (3)
lapsen kehityksen tukeminen (1)	hyvät kokemukset päiväkodista (3)
sosiaalisten taitojen kehittäminen (3)	huonot kokemukset perhepäivähoidosta (1)
vanhemman oman ajan saaminen (1)	päiväkodissa suurempi henkilökuntamäärä (1)
hoitopaikan hankkiminen valmiiksi mahdollisen työllistymisen varalta (1)	ei muutoksia lapsen hoitopaikkaan hoitajan sairastuessa (1)
	päiväkodissa enemmän toimintaa (2)

Taulukko 1 Syitä päivähoitopaikan valintaan sekä syitä päivähoitopaikan valintaan päiväkodista. (Suluissa vastaajien määrä.)

Kysymykset 8-10 käsittelivät muiden sosiaalipalvelujen käyttöä sekä vanhemman tuen tarvetta. Vastaajista viisi on asiakkaana sosiaalipalveluissa. Näitä palveluita ovat muun muassa lastenvalvojan palvelut (yhdessä vastauksessa) sekä perheytyö (neljässä vastauksessa). (Taulukko 2) Lähes kaikissa vastauksissa ei koeta tuen tarvetta vanhemmuuteen. Kaksi vastaajista kuitenkin toivoo kasvatusvinkkejä sekä hoitoapua, joita kuitenkin koetaan saadun päiväkodista sekä neuvolasta. (Taulukko 2)

Sosiaalipalveluiden käyttö:	Vanhempien tuen tarve:
lastenvalvojan palvelut (1)	kasvatusvinkkejä (2)
perhetyö (4)	hoitoapu (2)

Taulukko 2 Sosiaalipalveluiden käyttö sekä vanhempien tuen tarve. (Suluissa vastaajien määrä.)

Kysymyksessä 10 kysyin vastaajien mielipidettä subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämiseen. Vastaajista kahdeksan kannattaa subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämistä. Sitä perustellaan muun muassa sillä, että jokaisella perheellä on oikeus valita lapsensa hoitopaikka ja hoidontarpeen määrä (yhdessä vastauksessa). Vastaajien mielestä päivähoito myös pienentää syrjäytymisriskiä (yhdessä vastauksessa), kehittää sosiaalisia taitoja, eteenkin jos ei ole sisaruksia (neljässä vastauksessa) sekä tarjoaa enemmän virikkeitä kuin pelkkä kotihoito (yhdessä vastauksessa). Yhden vastaajan mielestä oikeus tulisi rajata puoleen täydestä, koska jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen ja se antaa monelle yli kolme vuotiaalle kaivattuja kaverisuhteita. (Taulukko 3) Kolme vastaajista ei osaa sanoa kantaansa oikeuden säilyttämiseen.

Syitä subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämiseen:
Perheillä oikeus valita lapsensa hoitopaikka ja hoidontarpeen määrä (1)
pienentää syrjäytymisriskiä (1)
kehittää sosiaalisia taitoja (4)
tarjoaa enemmän virikkeitä kuin kotihoito (1)
Oikeus tulisi rajata puoleen täydestä, koska jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen ja se antaa monelle yli kolme vuotiaalle kaivattuja kaverisuhteita (1)

Taulukko 3 Syitä subjektiivisen oikeuden säilyttämiseen. (Suluissa vastaajien määrä.)

Kysymykset 11-13 käsittelivät muita varhaiskasvatuksen palveluja ja niistä saatu tietoa. Vastaajista kahdeksan ei ollut tutustunut muihin palveluihin eikä myöskään ollut saanut niistä tietoa. Vastaajista kolme oli tutustunut muun muassa avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Tiedon saannin osalta kahdeksan vastaajaa kertoi, että ei ollut saanut tietoa muista varhaiskasvatuksen palveluista. Vastauksissa kerrottiin, että tietoa oli saatu esimerkiksi perhetyöntekijältä (yksi vastaajista). Yhdessä vastauksessa kerrottiin tietoa saadun, mutta päiväkotia pidettiin parhaimpana vaihtoehtona. Yksi vastaajista kertoi etsineensä tietoa itse internetistä. Seitsemän vastaajista ei ollut kiinnostunut muista palveluista. Vajaa puolet (neljä vastaajista) sitä vastoin oli kiinnostunut, mutta esimerkiksi avoimen varhaiskasvatuskerhon ajankohta tulisi voida itse valita.

Viimeinen kysymys käsitteli vastaajien toiveita varhaiskasvatuksen osalta. Vastaajista kuusi ei esittänyt toiveita. Muissa vastauksissa toiveiksi esitettiin lapsen kehityksen tukeminen (yhdessä vastauksessa), koska lapsi on ainoa lapsi ja kehitys ollut hidasta. Yhdessä vastauksessa toivottiin laskutusta käytettyjen tuntien mukaan eikä varattujen tuntien mukaan. Yhdessä vastauksessa toivottiin yhteistyötä ja kommunikaatiota vanhempien kanssa sekä yhdessä vastauksessa lasten huomioimista yksilöinä ja kasvatuksen olevan tavoitteellista ja yksilöllistä. (Taulukko 4)

Vanhempien toiveita varhaiskasvatukselta:
lapsen kehityksen tukeminen (1)
laskutus käytettyjen tuntien mukaan (1)
yhteistyö ja kommunikaatio vanhempien kanssa (1)
lasten huomioiminen yksilöinä (1)
kasvatus tavoitteellista ja yksilöllistä (1)

Taulukko 4 Vanhempien toiveita varhaiskasvatukselta

4.2 Johtopäätökset

Kyselyiden perusteella suurin syy päivähoitoon hakeutumiseen on alun perin ollut työ, mutta muuttunut sittemmin esimerkiksi äitiysloman myötä. Tämä näkyy muun muassa siinä, että lähes kaikki vastaajista olivat naisia. Myös sosiaaliset perusteet nousevat vahvasti esiin tuloksissa. Tästä voidaan päätellä, että vanhemmat pitävät tärkeänä esimerkiksi lapsen kaverisuhteiden luomista ja katsovat sen helppotuvan päiväkodissa, jossa on mahdollista luoda uusia kaverisuhteita ja siten kehittää lapsen sosiaalisia taitoja. Muutoin perusteiden määrä on melko laaja, joten yksiselitteistä syytä päivähoitoon hakeutumiseen ei voi antaa. Lisäksi vastausten perusteella perheiden tilanteet ovat myös hyvin erilaiset mikä lisää erilaisten syiden määrää.

Myös kysymykseen miksi vanhemmat ovat valinneet juuri päiväkodin lapsensa hoitopaikaksi on monia syitä. Suurimpana nousee kuitenkin esiin vertailu perhepäivähoitoon. Päiväkotia pidetään parempana hoitopaikkana muun muassa siinä, että lapsen hoitopaikkaan ei tule muutoksia hoitajan sairastuessa sekä henkilöstön suurempi määrä. Vastauksissa ei kuitenkaan käy ilmi johtuuko vertailu pääosin omasta kokemuksesta perhepäivähoidosta vai pohjautuuko perustelu ennako-oletuksiin perhepäivähoidosta. Päiväkotia pidetään kuitenkin parempana myös ohjatun toiminnan ja kaverisuhteiden luomisen vuoksi.

Vastaajista noin puolet on asiakkaana sosiaalipalveluissa esimerkiksi perhetyön asiakkaana, mutta eivät kuitenkaan koe tarvitsevansa tukea vanhemmuuteen ja kasvatukseen. Tämä kertoo siitä, että lapsen hoitopaikan tarve on vahvasti sosiaalinen, ellei hoitopaikkaa ole haettu alun perin työn takia. Vanhemmat eivät siis koe tarvitsevansa tukea kasvatukseen, mutta lapsi sitä vastoin on tuen tarpeessa esimerkiksi sosiaalisten taitojen kehittämisen alueella.

Vastaajista suurin osa kannattaa subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämistä. Kuitenkin kahdessa vastauksessa oikeutta toivotaan rajattavan. Suurin osa on kuitenkin sitä mieltä, että vanhemmilla tulisi itsellään olla oikeus määrittellä lapsensa hoidon tarve ja hoitopäivien pituus esimerkiksi omien menojen mukaan.

Vastaajista suurin osa ei ollut saanut tietoa muista varhaiskasvatuksen palveluista eikä ollut niistä kiinnostunut. Päiväkoti vaikuttaisi siis olevan suosituin vaihtoehto perheille, kun pohditaan hoidon tarvetta sekä virikkeiden saantia ja kaverisuhteiden luomista. Tämä näkyy muun muassa vastaajien esittämissä toiveissa varhaiskasvatukselle. Vastaajat toivovat eteenkin kehityksen tukemista sekä kommunikaatiota vanhempien kanssa. Lapset toivotaan huomioitavan yksilöinä ja kasvatuksen toivotaan olevan tavoitteellista ja yksilöllistä.

Tuloksien perusteella ei voida antaa yhtä ainoaa suuntaa varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseksi tai niiden muokkaamiseksi. Perheiden tarpeet eivät näytä olevan yhtenäiset vaan vaihtelevat suuresti, minkä vuoksi palveluiden räätälöimisessä tulee ottaa huomioon monenlaiset tilanteet perheissä. Osa perheistä tarvitsee apua kasvatukseen, osalla lapsen kehityksen tukeminen ja sosiaaliset perusteet nousevat vahvemmin esiin. Päivähoitopaikan valintaa kuitenkin perustellaan hyvillä kokemuksilla päiväkodista, ja samalla kerrotaan, että tietoa ei ole saatu muista varhaiskasvatuksen palveluista. Näin ollen, mikäli kaupungilla tai kunnalla on tarjota myös vaihtoehtoisia palveluja kuten avoin varhaiskasvatustoiminta, on siitä tiedottaminen erittäin tärkeää.

Myöskin ajallisesti perheet tarvitsevat hoitoa laajassa skaalassa. Varhaiskasvatuksen ja päivähoidon suunnittelussa sekä palvelujen räätälöinnissä perheiden näkökulmasta olisi hyvä, että valinnan mahdollisuuksia olisi riittävästi. Esimerkiksi mahdollisuus valita tarvittava määrä hoitoa sekä yhteistyössä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa tehdä lapselle suunnitelma, joka tukee hänen kehitystään. Tämän mahdollistaa päiväkodeissa tehtävä varhaiskasvatussuunnitelma, johon uudistuneen valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman myötä tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Maarit Alasuutari on tutkinut väitöskirjassaan (2004) Kuka lasta kasvattaa, millaiseksi vanhemmat ymmärtävät oman roolinsa lapsen kasvatuksessa, ja mikä on heidän näkökulmastaan päivähoidon, koulun ja erilaisten auttajien rooli. (Ala-

suutari 2004, 6.) Hänen havaintojensa perusteella puhuessaan lapsen päivähoiton perusteluista, vanhemmat eivät yleensä pohdi tai viittaa kysymyksiin omasta työssäkäynnistään, vaan lapsen päivähoitoa perustellaan ja oikeutetaan lapsen sosiaalisuuden kehittymisellä, kehityksen virikkeistämällä sekä lapsen yksilöllisyyden toteuttamisella. (Alasuutari 2004, 69-70.)

Alasuutarin tutkimuksessa sosiaalisuuden kehittyminen merkitsee vanhempien näkökulmasta ryhmätaitojen kehittymistä eli yhteistoimintaa toisten lasten kanssa sekä sääntöjen oppimista kanssakäymisessä muiden lasten kanssa. Vanhemmat ei koe muiden varhaiskasvatusmuotojen kuten kerhojen tai perhepäivähoidon kykenevän tarjoamaan yhtä paljon ryhmätaitoja kehittävää toimintaa kuin päiväkotitarjoaa. (Alasuutari 2004, 70.)

Kehityksen virikkeistämällä vanhempien näkökulmasta on tärkeää, että lapselle järjestetään toimintaa, joka on ainakin osittain aikuisten suunnittelemaa, ohjamaa ja määriteltyihin kasvatustavoitteisiin perustuvaa. Alasuutarin tulkin mukaan tällainen vanhempien luonnehtima toiminta suuntautuu kodin ulkopuolelle ja perustuu asiantuntijuuteen. Useat vanhemmat vertaavat päiväkotitoimintaa harrastuksiin, ja katsovat sen riittävän, joten erillisiä harrastuksia ei tarvita. (Alasuutari 2004, 77.)

Yksilöllisyyden toteutumisen osalta vanhemmat tulkitsevat päivähoiton tarjoavan lapselle sellaisia toiminnan mahdollisuuksia, joita hän persoonallisuutensa tai muiden yksilöpsykologisten seikkojen vuoksi tarvitsee, tai joista hän nauttii. Näin ollen päivähoiton oikeutus tuotetaan lapsilähtöisesti ja kasvatustoiminnalle asetetaan vaatimus ottaa huomioon lasten yksilölliset eroavaisuudet. (Alasuutari 2004, 82.)

Nämä kaikki perustelut päivähoiton oikeutuksesta tuovat esiin oletuksen siitä, että lapsen tulee olla päiväkodissa, jotta hän kehittyisi sosiaaliseksi ja oppisi noudattamaan sääntöjä, saisi riittävästi ohjattua ja virikkeistävää toimintaa sekä yksilöllisten kehitystarpeidensa mukaista kasvatusta. Päivähoidosta on tullut luon-

nollinen osa alle kouluikäisten lasten elämää eikä kytkös vanhemman työssä-oloon ole enää niin vahva kuin aiemmin. Päiväkodeissa ja esikoulussa ryhmätai-tojen opettamista on pidetty tärkeänä osana lapsen kouluvalmiuksien kehitty-mistä. Lisäksi päiväkotia on käytetty lapsen kehityksen erityisenä tukena silloin kun lapsella on pulmia kehityksessään. (Alasuutari 2004, 87-88.)

Nämä havainnot olen tehnyt myös omassa työssäni. Vanhemmat ovat voineet alun perin hakea päiväkotipaikkaa lapselleen oman työssäkäyntinsä vuoksi, mutta myöhemmin eivät ole luopuneet paikasta, vaikka itse ovat jääneet kotiin. Vanhemmat myös perustelevat päivähoidon tarvetta juuri sosiaalisin perustein sekä virikkeiden saannilla sekä kaverisuhteiden luomisella. Merkittävää kuitenkin on, että monikaan ei ole kiinnostunut muunlaisista varhaiskasvatuksen palve-luista kuten avoin varhaiskasvatustoiminta. Suurin tekijä tässä lienee valinnan mahdollisuuden puute. Vanhemmat eivät voi itse päättää kerhon ajankohtaa tai sitä, kuinka kauan lapsi kerhossa viettää aikaa. Myöskään tietoisuutta palveluista ei näyttäisi olevan riittävästi.

5 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja osin melkoisen haastava. Aloin pohtia opinnäytetyöni aihetta syksyllä 2013. Aluksi aiheen löytäminen työtäni varten tuntui hankalalta, koska mahdollisuuksien määrä oli niin suuri. Tiesin kuitenkin, että tavoitteenani on lastentarhanopettajan pätevyys, joten aiheen tulee liittyä varhaiskasvatuksen ja päivähoidon alueelle.

Aihevalintani ei ole ollut helpoin mahdollinen ja eteenkin kyselylomakkeen kysymysten suunnittelu vaati paljon aikaa, jotta kysymyksistä tuli riittävän hyviä sekä kattavia. Halusin myös varmistaa, että kysymysten muotoilu oli sellainen, että ne eivät loukkaa ketään vastaajaa, mutta antavat silti oikeita vastauksia tutkimuskysymyksiäni ajatellen. Eniten hankaluuksia työssäni on aiheuttanut ajan käyttö. Olen kuitenkin sen ansiosta käyttänyt riittävästi aikaa aiheen pohdintaan, mikä on helpottanut työn loppuun saattamista.

Varhaiskasvatus on ollut esillä uuden varhaiskasvatuslain voimaantulon, keskustelun subjektiivisen päivähoito-oikeuden säilyttämisen sekä uuden varhaiskasvatussuunnitelman voimaan tulon myötä. Varhaiskasvatuslain mukaan jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa. Keskustelua on ollut myös maksuttomasta varhaiskasvatuksesta. Työni tuloksia ajatellen, uskon monien perheiden hyödyntävän tämän mahdollisuuden, mikäli sellaisesta päätettäisiin. Pohtimisen arvoista on kuitenkin, mikä on varhaiskasvatuksen ja päiväkotien rooli nyky-yhteiskunnassa, millainen merkitys sillä on lapsen koulunkäynnin kannalta ja riittääkö enää pelkkä kotikasvatus?

Pohdin työni osalta myös sitä, millaisia mahdollisia jatkoselvitysaiheita nousi esiin. Yksi sellainen liittyy vähäiseen kiinnostukseen varhaiskasvatuspalveluista. Miksi vanhemmat eivät ole niistä kiinnostuneita ja miten niitä voitaisiin kehittää, jotta perheet kiinnostuisivat niistä enemmän vai onko kyse enemmänkin palveluiden markkinoinnista ja niistä tiedottamisesta?

Muiden varhaiskasvatuksen kuten avoimen varhaiskasvatuskerhon osalta tulee kuitenkin muistaa, että huolimatta perheen kiinnostuksesta palvelua kohtaan, se ei aina kuitenkaan ole paras vaihtoehto. Kerhot toimivat usein vain muutaman tunnin kerrallaan parina päivänä viikossa, ja mikäli lapsella on erityisen tuen tarvetta, ei kerho pysty tähän vastaamaan vaan tarvitaan pidempää ja säännöllisempää varhaiskasvatusaika, jotta lapsi saa tarvitsemansa tuen. Myös esimerkiksi kielen oppimisen kannalta päiväkotitarjoaa paremmat mahdollisuudet kuin lyhytaikainen kerho.

Toinen jatkoselvitysaihe nousi vanhempien vastauksista, joissa verrattiin päiväkotia ja perhepäivähoitoa. Perhepäivähoito arvioitiin vanhempien näkökulmasta selkeästi päiväkotia heikommaksi hoitomuodoksi muun muassa henkilökuntamäärän ja toiminnallisuuden osalta. Tässä olisi myös mielenkiintoinen jatkoselvityksen aihe. Miksi näin, ja miten tilannetta voisi kehittää?

Pyysin kyselyn lopussa palautetta vastaajilta kyselystä. Kolme vastaajaa kertoi mielipiteensä. Palautteet olivat positiivisia ja niissä kerrottiin kyselyn olleen selkeä ja järjestelmällinen sekä kysymysten olleen loogisia eikä niitä ollut liikaa. Lisäksi kyselyä luonnehdittiin ajankohtaiseksi ja hyväksi kyselyksi. Työni on antanut pohtimisen aihetta, ja olen saavuttanut tavoitteeni tutkimuskysymysteni osalta. Kyselylomakkeen avulla sain vastauksia, joista olen analyysin avulla muodostanut vastaukset tutkimuskysymyksiini. Kaiken kaikkiaan, vaikka opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja vaativa, on se myös antanut paljon pohtimisen aihetta varhaiskasvatuksen tulevaisuudesta. Nähtäväksi jää, millaiseksi varhaiskasvatus tulevaisuudessa muotoutuu ja millainen sen rooli on muuttuvassa maailmassa.

LÄHTEET

Alasuutari, Maarit 2004. Kuka lasta kasvattaa? Gaudeamus Kirja / Oy Yliopistokustannus University Press Finland. Tammer-Paino, Tampere.

Heinonen, Hanna & Iivonen, Esa & Korhonen, Merja & Lahtinen, Nina & Muuronen, Kaisu & Semi, Ritva & Siimes, Ulla 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Bookwell Oy, Juva.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.

Hujala, Eeva & Puroila, Anna-Maija & Parrila, Sanna & Nivala, Veijo 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. T-Print, Hyvinkää.

Kalliala, Marjatta 2012. Lapsuus hoidossa? Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY Yhtymä. Tallinna Raamatutrükikoda.

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta: opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes 2006, Helsinki.

Kemin kaupunki. Avoin varhaiskasvatuskerho 2014.

<http://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2014/10/Avoinvarhaiskasvatuskerho2014-2015.pdf>

Kemin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2011.

<http://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2014/03/Vasu2011.pdf>

Kemin kaupungin varhaiskasvatuksen laatukäsikirja 2011.

<http://www.kemi.fi/wp-content/uploads/2014/03/Laatukasikirja.pdf>

Kemin Lastenkulttuurikeskus 2016.

<http://www.lanuti.fi/Suomeksi/Valitse-kunta!/Kemi/Lastenkulttuurikeskus>

Kemin seurakunta.

<http://www.keminseurakunta.fi/?sid=23>

Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Vastapaino, Tampere.

Laki lasten päivähoitosta. 1973. 19.1.1973/36. Tulostettu 25.4.2014

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2016. Luettu 20.3.2016.

<http://kemi.mll.fi/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017. Luettu 23.5.2017.

<https://kemi.mll.fi/?x124878=136327>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014. Tiedotteet OKM-kysely: Varhaiskasvatukseen ollaan tyytyväisiä – henkilöstön määrän riittävyys ja lapsiryhmien koko huolettavat. Tulostettu 6.11.2014.

<http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2014/02/varhaiskasvatus.html>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen.

<http://minedu.fi/varhaiskasvatusoikeus>

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto. Menetelmäopetuksen tietovarasto. KvaliMOTV. Tulostettu 5.11.2014.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_5.html

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. Yhteiskuntatieteellinen tietovarasto. Menetelmäopetuksen tietovarasto. KvaliMOTV. Tulostettu 5.11.2014.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_2.html

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus. Oppaita 56. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005.

<http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettu 7.3.2017.

http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Varhaiskasvatuksen lainsäädännön uudistamistyöryhmä 21.3.2014. Kohti varhaiskasvatuslakia. Varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:11. Tulostettu 28.4.2014.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2014/liitteet/tr11.pdlang=fi>

Varhaiskasvatus. Terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus 2014. Tulostettu 31.8.2014.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit/palvelut/varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Opetushallitus. Luettu 22.4.2017.

http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

LIITTEET

Liite 1 Kyselyn saatekirje

Liite 2 Kyselylomake

Liite 1

HYVÄ VASTAAJA

Olen sosionomiopiskelija Lapin ammattikorkeakoulusta ja teen parhaillaan opinnäytetyötä, jossa kartoitan syitä päivähoitopaikan valintaan perheissä, joissa hoidon tarve on jokin muu kuin työ tai opiskelu. Lisäksi tarkastelen työssäni, minkälaisista muista varhaiskasvatuksen palveluista vanhemmat/hoitajat ovat kiinnostuneita.

Opinnäytetyöni aineiston kerään tämän kyselyn avulla, johon toivon teidän vastaavan. Kysymykset ovat pääosin avoimia kysymyksiä. Toivon teidän vastaavan kaikkiin kysymyksiin. Otan myös mielelläni vastaan palautetta kyselystä. Palautteen voi kirjoittaa kyselyn lopussa olevaan sille varattuun kohtaan. Käsittelem kaikki vastaukset nimettöminä, joten tuloksissa ei käy ilmi kenenkään vastaajan tietoja.

Opinnäytetyöni on luettavissa ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto Theseuksessa keväällä 2017. Toivon teidän vastaavan kyselyyn _____mennessä ja palauttamaan sen oheisessa kirjekuoressa päiväkotiin.

Olen kiitollinen yhteistyöstänne. Mikäli Teillä on kysymyksiä kyselyyn liittyen, voitte ottaa yhteyttä alla olevaan sähköpostiosoitteeseen.

Kiitos vastauksistanne!

Minttu Lamminen

minttu.lamminen@edu.lapinamk.fi

Liite 2 1(2)

1. Vastaajan sukupuoli: mies ____ nainen ____

2. Perheen lasten lukumäärä: _____

3. Päivähoidossa olevien lasten lukumäärä: _____

4. Kuinka monta tuntia kuukaudessa lapsenne on/ovat päivähoidossa?

5. Minkä ikäinen lapsenne oli päivähoitopaikkaa hakiessanne?

6. Minkä vuoksi olette hakeneet lapsellenne päivähoitopaikkaa?

7. Miksi valitsitte juuri päiväkodin lapsenne hoitopaikaksi?

8. Oletteko olleet asiakkaana sosiaalipalveluissa esimerkiksi perhetyön asiakkaana?
Missä?

9. Koetteko tarvitsevanne tukea vanhemmuuteen? Millaista?

10. Tulisiko subjektiivinen päivähoito-oikeus mielestänne säilyttää? Miksi?

Liite 2 2(2)

11. Tutustuitteko muihin varhaiskasvatuksen palveluihin esim. avoin varhaiskasvatustoiminta? Mihin?

12. Saitteko tietoa muista vaihtoehtoista päivähoitopaikkaa harkitessanne? Mistä?

13. Olisitteko kiinnostuneet vaihtoehtoisista palveluista päivähoidon sijaan esimerkiksi avoin varhaiskasvatuskerho tms.? Minkälaisista palveluista?

14. Millaisia toiveita teillä on varhaiskasvatuspalveluilta?

Palautetta kyselystä:
